

Megjelen:

hetenként egyszer, Csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

„Pestvárosánál“ 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb **szedra reggeli 10 óráig** beküldeni, mivel azok különben nem vehetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasábos petítor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kínostári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Kiadóhivatal

Pléts Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskerekén, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

N.-Beeskerek, 1874. febr. 4.

Az alispáni szék betöltése oly komoly és fontos körülmény, hogy nem lehet eléggé óvatos a bizottság akkor, midőn személyekről van szó.

A korteskedés nem feladatunk, mi nem ajánlunk senkit, de kötelesség érzetünkben fel kell szólalunk, ha személyek hozhatnak kombinációba.

A mult cikkünk kérdésekből állott, melyekre feleletet kértünk Bessenyei úrtól.

Tudjuk azt, hogy Bessenyei úrnak nem jutott eszébe a torontáli alispánság, hanem hogy meghivatott arra néhány jó barátja által; és ezt tudja bizonyos lehet benne Bessenyei ur, hogy nem volt szándékunk ellene intézni fegyverünket, s őt sérteni.

Tudjuk azt is, hogy előbbi cikkünkben foglalt kérdésekre Bessenyei úr már szerénysége folytán sem adhat választ, és megvalljuk, hogy a választ nem is tőle, hanem az őt felszólított barátitól vártuk, kiknek kötelességük és nemes hivatásuk Bessenyei urat minden irányban úgy bemutatni a közönségnek, hogy ez minden habozás, félelem és kényszer nélkül megválaszthassa.

A jó barátok elmulasztották abbeli kötelességüket, ők egy árva szóval sem feleltek kérdéseinkre, következésképp feljogosítottak bennünket a kételkedésre, jelszen arra, hogy nyíltan kimondjuk: miszerint Bessenyei ur meg nem felelt az arra jogos igényeknek, melyek egy torontáli alispán állásához természetesen köttetnek.

Lépjének ki Bessenyei ur barátai a sikra, nyugtassák meg Torontál vármegye népet, hagyják el a költöiséget, mely a szerelmeseik tulajdona, feleljenek kérdéseinkre nyíltan őszintén a mint egy megyei bizottsági tagtól elvárhatni; hátrítsák el a kellemetlenségeket Bessenyei úrtól, mert azt megengedi Bessenyei ur és barátai, hogy alispán választása alkalmával minden ember tudni akarja, kit fog választani, hogy biztos akar lenni abban, miszerint nem megy a kolomp után, hanem meggyőződés szerint választ, és hogy nem a korteskedés vak eszéhez, hanem a szabad értelmes polgárhoz illő szabad akarat és érett megfontolás szülte a torontáli alispánt.

Hisszük és reméljük,*) hogy a főispáni székfoglalás után lesznek értekezletek, melyeken az alispáni kérdés fog szelöltetni, s legalább akkor várjuk el Bessenyei ur barátaitól a kellő felvilágosítást, miután azon idők, midőn egy valaki megválasztott csak azért, mert jól tudtak korteskedni mellette, — már rég elmúltak, s miután most nem itatás, hanem meggyőzés képezi a kapacitáció eszközt.

APRÓSÁGOK.

— Hát csakugyan meghalt a feleség pajtás?
— Igen, úgy hiszem, hogy így egészen jól van, mert ha ő meg nem hall, úgy nekem kellett volna magamat főbe lőnöm.

— Ejnye de vékony ennek a mi harangunknak a hangja, jegyzé meg a piacon X. asszonyosság.
— Ne busuljon nagyság, majd dörmögőbb lesz hangja, ha az ön korába jut.

Miért tartják most a képviselők éjjel is üléseiket?
Mert nem akarnak naplopóknak nevezetni.

X. kisasszony, ha bába készül, 4-5 napig csak levestel él, hogy annál karcsubb és győzősebb legyen a tánczban.

*) Igen természetesen tartjuk azt, hogy a jelölt maga e kérdéshez hozzá nem szólhat, — de biztosítani ezírókat, hogy ezt barátai és tisztelői megteendik. (Szerk.)

A multkori bában is ott volt, s ugyancsak árulta a petrezselymet. Már most azt kérjük tőle: hogy mi haszna van hát a koplalásnak?

K. ministertanácsnoknak volt egy tanulóvárosa, ki mindig mondogatta: „Kálman, a milyen tudatlan vagy, soha sem lesz belőled semmi.“

A jó tanácsok ugyan nem használtak, azonban daczára ennek, vagy éppen azért, 1867-ben ministertanácsos lett. — A tanulóváros pedig már pap volt, és nemrég Pestre jött. Felkereste K. ministertanácsost is.

K. azt mondja: „No látod barátom, mégis lett belőlem valami s én ministertanácsos vagyok, míg te csak egy félreeső falu szegény plébánosa.“

„Hja — válaszolt a pap — mikor tők a tromf, a hetes is út.“

— Hallod-e Fáni, ha engemet Béla a faképnél hágy — akkor elmegyek a temesvári klastromba.
— Reménytelen a piaristákhoz.

(Főnt és alant.) Egy öreg kereskedőt temettek el a közelmúlt napokban. Löwy Lindenbaum volt neve. Csak kevesen vettek tudomást haláláról. Hogy is különben? A közönség legelőbb is csak annyit tudott róla, hogy az állami fegyenczek élémi szállítója volt.

Pedig megérdemli, hogy tudjuk ki volt. Napjainkban különösen megérdemli. Tábornokok, miniszterek, grófok és hercegek öngyilkossággal menekülnek a szegényeszlóptól, melyre könnyelműségük folytán, a léha nevelés s a corrupt társadalmi szellem segédkezése mellett eljutottak, míg ez öreg zsidó . . .

Mint gyermek került ide Lengyelországból. Semmit sem hozott magával, csak fejét és kezét, melyekre magát bízta. Talán még a batyut is itt szerezte, melyet házalásnál kezdte, hogy mint milliomos véget érjen. De — ne feledjük: lite is volt és bizalma az emberekben. Egyiktől sem tért el szíriájig.

Ő is ismerte a fokozatot, mely a koldusbot s a kincses láda, a megvetés s a tisztelet között vezet. De míg a születés s a pénz előjogai az egyik oldalán fokról fokra lefelé buktak, ő a másik oldalán fölfelé kapaszkodott. És ezélt ért. A világ azt mondja, hogy becsülettel érte célját. En hiszen. Mert munka és meggazdagodás még megfér egymással, amár sok, nagyon sok történt arra, hogy egymástól örökre el legyenek választva.

Szeretném, ha azt is mondhatnám róla, hogy jó hazafi volt és szerette az országot, mely neki polgári jogot adott. Talán szerette is. A mult választások alkalmával megmutatták nekem különös alakját. Hosszu selyem kaftánban járt. Orzára ősz szakállával össze-nőve csüngtek a tradicionális hajfűrtök. De kezében választói igazolvány volt, melylyel szavazott. Ebből gyanitom, hogy tudott írni, olvasni.

Jobb hazafi volt mindenesetre, mint sok fényes czimerű mágus, ki csak minden három esztendőben kerül haza a külföld roulettaszalaitól, hogy birtokainak jövedelmét — főszedje és világnak vigye; jobb hazafi, mint sok nagyhangú és nagyképi honatya, kinek közgyi szolgálatát évekig sinli meg könnyenhiőségünk . . .

A rongyos fű palotában lakott. Nagy házat vitt és vendégszerető volt a maga módja szerint. Midőn meghalt, egy milliót hagyott gyermekeinek.

Ép akkor temették el, midőn városzerte beszéltek és míg meg nem csafolták, mint valami természetet hitték, hogy Giskra, a lajtántuli miniszter a lemberg-czernoviczi vasúti üzérkedésben viselt dolgai miatt — agyonlőtte magát. (A „Humniá“-ból.)

A török-becei „szabadelvi kör“ üdvözlő irata Hertelendy József torontáli főispánhoz.

Méltóságos Főispán úr!

A súlyos idők terhei, melyek szeretett megyénk életérejt fogyasztani s a közszellemet zsbibasztó hatásukkal gyöngíteni kezdék, minél jobban nehezdedek fölénk újabb stádiumukban, annál inkább élénkíték az átalános óhajt meggyei állapotaink közel jobbrafordulása iránt.

S ha Méltóságodnak Urunk Királyunk Ő Felsége által Torontál főispánjává történt legkegyelmesebb kinevezését, mint megnyugtató jutalomdíjat örömmel és lelkesedéssel fogadja e terjedelmes megye lakossága párt-és nemzetiségi különbség nélkül; úgy ez arról tanúskodik, hogy bekövetkezettnek hiszszük közéletünkben a jobb és szerencsésebb jövő áldását, melyek által Torontálban nemcsak a megyei közügy határozó intézése, hanem az eddigelé elmaradott kulturális és a nemesebb érteményben vett társadalmi érdekek is a kornak megfelelő lendületnek indulandnak.

Ezen meggyőződéssel vesz részt Torontál vármegye egyik kiválóbb községének, Török-Becse mezővárosának közművelődési egyesülete „szabadelvi körünk“ az örömben, mely

megyénk lakosságát Méltóságod főispánna történt kinevezetése alkalmából áthalja.

Hódolva üdvözlő „szabadelvi körünk“ Méltóságodat, alulírt tisztli kara és választmányi küldöttei által, a honfiai erények, a polgári erdemek s a municipális kormányzat kitünő polczán, a magyar alkotmányosság díszes örhelyén! Üdvözlő Méltóságodat az őszinte tisztelet, bizalom és hiv ragaszkodás meleg érzelmeivel; üdvözlő mint azon férfit, kinek sok évi megfeszített munkásságát a haza szolgálatában elismerő figyelemmel kísérte, szerény de erélyes tevékenységét a szétágazó politikai, igazságszolgáltatási és adminisztratív hivataloskodásban, közvetlen közelből méltányolva, becsülni tanulta. Méltóságodnak a személyes érdekek fölé messze kimagasló kötelességérzete, nagyra törő szeleme, jeles képzettsége, nemes hajlamai, de mindenek fölött az ezekkel elválhatlan szövetségben párosult rendületlen hazafisága teljesen kielégítő biztosítékot nyújtanak nekünk arra nézve, hogy Méltóságod előkelő tényezője lesz Torontál vármegyében a körülmények és kor követelte szükségletek megvalósításának, elevenítő lelke a csüggeteg socialis viszonyoknak, erélyes fejlesztője közművelődési állapotainknak, ujjalkotója a megyei intézmény közzérható alkalmazásának.

Midőn tehát Méltóságod eddigi nyilvános tevékenysége, életképes művei s fényes pályája által tiszteletre ragadtatunk, legyen megengedve, hogy egy szebb jövőre örvendetes garantiát nyújtó érdemeink méltánylata mellett, őszinte kebelletel kívánjuk Méltóságodnak, miszerint főispáni díszes állásában legyen szerencsés, boldog és hosszú életű, éljen neve örökre a megye közönsége halás emlékezetében, tettei mint gyümölcsöző mag viruljanak fel időről időre, képe legyen példánykép buzdításra s utánzásul!

Török-Becsen, a „szabadelvi kör“ 1874. évi január 26-án tartott közgyűlése megbízásából.

Méltóságos Főispán urnak

alázatos szolgálai.

(Következnek a névalírások.)

Az önkormányzat kérdésehez.

I.

A huszonegyes bizottság tárgyalásai mindenkit meggyőzhettek arról, hogy önkormányzati rendszerünk javítását nemcsak az ország pénzügyi helyzete a gazdálkodási szempont, de egyéb fontos érvek is szükségessé teszik.

A cél világos, de az eszközök és módok tekintetében eltérők a vélemények. Mint a népek életében előfordul minden fejlődésnél és haladásnál, úgy az önkormányzat kérdésének megoldásánál is, különféle ellentétek álló érdekek és eszmeáramlatok igyekeznek érvényre jutni.

Nem értem a központosítás és a decentralisató pártolói között felmerült véleménykülönbségeket.

Ma már a törvényhozás tekintetében alig egy államban található decentralisató. Jelenben a központosítás és a decentralisató az állam és a helyhatóságok külön érdekeinek, céljainak elkülönítésében áll. Ezek között pedig a határvonalat megjelölni alig lehet, és így minden ez irányban folytatott vita, véleményem szerint céltalan.

Ki a huszonegyes bizottság tárgyalásait figyelemmel kísérte, fennérített állításom helyességét bizonyára el fogja ismerni. Csak két kérdésben egyeztek meg a bizottság tagjai. Először hogy közigazgatási rendszerünkbe a békebirói intézmény behozandó, másodsor: hogy az egyes törvényhatóságoknak a törvényhozás által megszabott korlátok közt az önmegadózatási jog visszaadandó.

E kettő egy olcsó és czelszerű közigazgatási rendszer előfeltételeül állítotott fel. Hogy mily mérvben és mily irányban fog e két kérdés megoldatni, nevezetesen hogy az angol békebirói intézmény hazai viszonyainkra mikép fog alkalmaztatni? bizonyára még mind a napi sajtóban, mind az országgyűlésen viták tárgya lesz.

Midőn én e soraimmal a felvetett

kérdéshez hozzászólók nyílt tudatával bírok annak, hogy hiányzik bennem a kellő tehetség és gyakorlat feladatomat sikerrel megoldani, de hogy mégis megkísértem, mentségem a hasonlat: hogy a köznapszamos is szaporítja munkájával a nemzet vagyonát.

Mindenek előtt czélszerűnek tartok, több általános irányelvet előrebocsátani, melyek egyrészt minden önkormányzati rendszernek lényegét képezik, másrészt a békebirói intézmény fogalma és jellemének megismerésére szolgálnak.

Az önkormányzat lényegében, az állam és a polgári társadalom között való szerves összeköttetés. Ennek rendszerében fölve, hogy az állam és az egyes helyi érdekek biztosítása és sikeres keresztülvitele céljából, a képesség és adóteher arányában mindenek előtt a község bízássék meg mindazon teendőikkel, a melyek teljesítéséhez elegendő értelmi és anyagi tehetséggel bír, azontul a helyhatóság és végső sorban az egységes központi kormány.

Csak ily felosztás szem előtt tartásával érelik el: hogy egy államban a személyes kötelességek és terhek a társadalmi osztályokra egyenlő arányban lesznek kivetve, és ezzel az osztályok között való feltékenykedés és versenyesnek eleje vétetik.

A theoria és tapasztalat egyaránt igazolja, hogy csak is egy az önkormányzatban gyakorlott népben van még a valódi érzék és tehetség nyilvános közérdeki ügyei vitelére, öncselekvés által állami törvényhozására hatni, és központi kormányát a törvények végrehajtásában s alkalmazásában ellenőrizni.

Mintegy természetzerűleg következnek ezekből, az önkormányzatnak azon követelménye, hogy oly tisztségek, melyek a földbirtokosok és a középosztálybeliek által teljesíthetők, tiszteletbeli ingyenes állások legyenek, és mind egyesek mind testületek, törvényes következmények terhe alatt ily állások elvállalására szoríthatók legyenek; és hogy csak különös társadalmi vagy helyi viszonyok következtében, vagy midőn egyes ügyek természete feltétlenül megkívánja, alkalmaztassanak rendes fizetéses hivatalnokok.

Kétségtelen, hogy a mai viszonyok között, midőn az önérdék és anyagi cél az egyesek működését a közügyektől annyira elvonja, az önkormányzat jelzett feltétele egészben érvényt nem találhat. Angliában is, hol a nép századok óta hozzá volt szokva önnön magát kormányozni, önmagának igazságot szolgáltatni, utakat építeni, szegényeit ellátni, személy- és vagyon-biztonságának megőrzése felett örködni, ma már csak néhány tiszteletbeli hivatal, mint a békebirói, a Lord Lieutenant, a Deputy Lieutenant áll fel, ezeket azonban a helyhatóságok mint önkormányzatuk önálló függetlenségének biztosítékait feltékenyen őrzik.

Azon alapigazság által vezéreltetve, hogy az önkormányzat öncselekvést jelent, és hogy az államnak nemcsak polgárai adójára, de a közérdekben, értelmi és erkölcsi tehetségeire is szüksége és joga van, tette meg a mult évi deczemberi közgyűlésen Kovách Ágoston megyebizottsági tag úr is azon indítványt: hogy a törvényhatóság bizottság-és állandó választmányának tagjai jogaik gyakorlására szabályrendeletileg köteleztessenek.

Ez indítvány a megye gyűlésén megbukott. Ma a huszonegyes bizottság foglalkozik az önkormányzat nehéz kérdésének megoldásával, és a kifejtett eszmecserékből folyólag ítélve, valószínű hogy közigazgatási rendszerünk javítására, mint egy gyógyyszer a „közzolgálati kötelezettség“ törvénybe ígatása fog alkalmaztatni.

Erre utalt határozottan Csengery Antal

kiemelven: „hogy a törvény iránt érzelt tisztelet, s az azon alapuló közszellem iskolája az önkormányzat, de csak úgy, ha a polgároknak, és ez az első feltétel — egyaránt megvan az értelem és a buzgalom azon kötelességeinek ingyen teljesítésére, a melyeket az önkormányzat követel.” — Ennek alapján vitatható az önkormányzati testületnek azon joga is, hogy a közszolgálat érdekében egyes tagjait kötelességeik teljesítésére is szoríthatja.

A közszolgálati kötelezettségen alapul a behozatni tervezett békebírói intézmény is, mely a közigazgatási jogszolgáltatásnak is egyik forrása lenne. Hogy mily fontos, önkormányzatunkban a közigazgatási jog kiszolgáltatása, azt leginkább megmutatja a jelenlegi gyakorlat. — A szolgabíró, alispán és az illetékes szakminiszter dönt, — az önkormányzattal bíró testület igen-igen ritka esetben jövén a helyzetbe egyesek sérelmeit orvosolni. — A békebírák mint a kormánytól kinevezett, vagy a helyhatóságoktól élethossziglan megválasztott független személyek első sorban hivatva lennének az első fokú közigazgatási hatóságok hivatalos működését, jogszolgáltatását felülvizsgálni, ellenőrizni.

Mielőtt azonban a békebírói intézmény fejtegetésébe bocsátkoznám, miután az angol hová intézmény elvei mint irányadók első sorban figyelembe veendő, annak rövid vázlatát fogom adni.

P o r o s z k a y.

A pancsovai képviselő-választás ügyében tartott központi választmány ülése.

Elnök: Tabakovits Gusztáv, jegyző: Kiss Károly.

Elnök megnyitván az ülést, a meghívott képviselői választás történetét esetenként, s kéri a tagokat, hogy a tárgyra vonatkozólag a választási elnök hivatalos jelentését óhajtán felolvastatni. Ennek megtörténte után, felhívta a választmányt, hogy a felbeszákadt választás miatt új határidőt tűzzön ki.

Mihalovits Miksa. Az elnök jelentését sajnálattal veszi tudomásul, s ezen kifejezést igyekezet is egy hosszabb beszédben indokolni, végre azt jelentette ki, hogy ő megtöltötte volna, hogy az elnökök betegnek legyenek, ő az igazokat mind elfogatta volna, de azért a választást megszakítani nem engedte volna, azért ő oly elnököt kíván, a ki minden igazot porra tiporjon, de egyszerűen a törvényt is szem előtt tartva, azt mindenivel tiszteletben tartassa. Elnöknek Tabakovits főjegyzőt ajánlja, mind aki az ott előforduló nyelveket, mind beszéli.

Tabakovits indokolva előadta, hogy a választmány elnöke nem lehet egyszerűen választási elnök is.

Ez után a jövő képviselői választás határidőjéről márczius 26-ának reggeli 8 órája tűzték ki.

Most az elnökök választására került a sor.

Mohaupt Mihály: Miután halotta Mihalovits Miksa tagtársától, hogy milyenek kell lenni egy erélyes választási elnöknek tehát elvárja hazafiságától, hogy az elnökséget elválja, s annak meg is felelend.

Mihalovits Miksa: Ha tudta volna, hogy ez lesz a vége, a világot sem szöltöt volna e tárgybán. Ő nem akar lenni választási elnök, másrészt beteges is, ő a megtiszteltetést köszöni, de el nem fogadhatja.

Kovács Agoston és Bielek Vilmos Mohaupt indítványát pártolják.

Mihalovits úr fogadkozik, de végre bele nyugszik. Még ezután három elnök választott meg, és pedig Dr. Demkó Pál, Iszekutz Antal és Szávits Dóme.

Végre azon megállapodás történt, hogy a pancsovai központi választmány egyúttal szöltöttek fel, hogy a választáshoz több jegyzőt nevezzen ki. — Ezzel az ülés eloszlott.

A leendő pancsovai választásról.*

Temesvár, február 3-án.

Február első napján esti hat órakor Pancsováról következő táviratot kaptunk: „Torontalmegye központi választmánya a képviselő-választás napjára márczius hónap 26-ik napját kitzüte. Választási elnöknek Mihalovits Miksa és szükség esetén helyettes elnöknek Iszekutz, Demkó és Szávits urak lettek megválasztva.”

A pancsovai kerület a vegyes képviselő-választási kerületek közé tartozik, melyekre nézve az 1848. évi V. t.-cz. oly módon rendelkezik, hogy az elnököt azon közhatalóságnak központi választmánya neveze, melynek kebeleből az ily vegyes kerülethez legtöbb választó járul.

A jelen esetben ezen közhatalóság Torontál vármegye s így az elnök választásának joga ezen törvényhatóság központi választmányát illeti, mely az érintett távirat szerint ezen joggal élt. Mihalovits Miksa úr a balpárt híve s így személye irányában pártsemponthól érdekelve nem lehetünk. Mihalovits úr, a mi politikai elveinktől eltérő irányban hiszi a hon boldogságát elérhetni, azonban meg vagyunk győződve róla, hogy lépteit nemes indok, a hon java vezényli, hogy a nacionalista rajongók táborához nem tartozik s ez okból elvárjuk, hogy eljárása igazságos leend.

Három helyettes-elnök választását feleslegesnek tartjuk, miután a helyettes működése csak akkor lép életbe, ha az elnök ebben gátolva van. Nem akarjuk feltenni azt, hogy a pancsovai választás újra oly zajos és izgatott leend, vagy hogy ez újra oly sokáig fog tartani, hogy az elnök szellemi és anyagi erőinek teljes kimerültsége miatt helyettes elnöknek szüksége fenforogjon; azonban a jövő iránti véleményünkben esatlakozhunk, és miután mult alkalommal a tapasztalás bebizonyította, hogy Bugarszky elnök úr a felkorbaesolt szenvedélyek ellen folytatott hosszadalmas küzdelem alatt végkép kimerülve, a választást félbeszakítani kénytelenek voltak, a n.-becskerekli képviselőválasztási központi választmány azon intézkedését, melyszerint három elnökhelyettest kiküldeni jónak látta, eléggé indokoltnak találjuk.

Vegyes választókerületben a választási jegyző azon hatóság központi választmánya által választatik, melyhez a választók kisebb száma tartozik. A jelen esetben ezen hatóság Pancsova.

Mult alkalommal ezen tisztséggel a pancsovaiak Bekics vórt városi főjegyző urat ruházták fel. Ha ezen választás, dacára annak, hogy a nagy-becskerekiek jó példával előre menve, a mult alkalommal megválasztott urakat ezúttal mellőzték, a pancsovaiak által ismételtetnek, ugy ezen választás ellen első ízben tett kifogásunkat fentartani kénytelenek volnánk. Bekics úr, mind tudjuk, felségérséért miatt vád alatt volt. Ő Felsőge által, a 25-éves jubileuma alkalmával amnestiában részesült ugyan és ennek folytán ezt Bekics úrnak imputálni feljogosítva nem vagyunk; azonban figyelembe vévén emellett azt is, hogy Bekics úr a főjegyzőségtől felüggesztve van és hogy a fanatikus nacionalisták táborába tartozik, legyen szabad mégis kijelentünk, hogy elvárjuk, miszerint a márczius 26-ra kitzított választásra bármilyen szín alatt befolyást gyakorolni nem fog.

Társadalmi életünk fekélyei.

A ki állami életünk fejlődését éber figyelemmel kíséri, az észre vehette már régen ama sötét vészfelhőket, melyek politikai életünk látkörén tornyosulnak, nem kevésbé ismeri a bonyodalnak mély örvényét, mely felé a viszonyok és események ádáz vihara nemzeti élet-

* Egész terjedelmében osztjuk t. collegánk a „Temesi lapok”-nak ezen véleményét s azt mi is szöltünk átvenni. (Szerk.)

tünk hajóját sodorni készül, s az ország följajdulása, az általános vészkiáltás talán mégis igazolható, mint aminőnek azt néhány optimista velünk elhiteli törekszik. Nem tartozik hozzánk az e fölötti komoly kérdést, melynek sikeres megoldásával illetékes helyen épen most foglalkoznak — bővebben megvitálni; a bajok orvoslását pedig bátran bízhatjuk azon férfiakra, kik állásuknál fogva arra hivatvák — ezúttal a tények logikájából csupán némi tanulságot kívánunk meríteni, mely tanulságot polgártársaink szives figyelmébe eléggé nem ajánlhatunk.

Régi büne az alkotmányos országoknak, hogy minden országos kalamitást a kormánytalan tulajdonitának, valamint az ember önöközta szerencsétlenségével rendesen a gondviselést okozza. „A kormány gyenge, rövidlátó, erélytelen, politikai eszélyllyel nem bír, az ő bal-fogásai okoznak a zavart” stb. ilyképen gyakran még kiméletlenebb kikélesekben szokott az elégtelenség kifakadásának kifejezést adni. Amde senkiesem gyanítja, vagy gyanítani nem akarja, hogy a fő bökkenő társadalmi életünk kóros állapotában keresendő. Igen, mondjuk ki nyíltan, az általános romlottság, melyben évek óta sínlődünk és mely fájdalom, a nép minden rétegét megragadta, ez ragódik maró fereg gyanant család életünk fáján és elharapodva állami életünket is megragadja. Megrögzött munkaiszony, könnyű életmód utáni vágygátl, pazarfényes háztartás, gazdagság utáni törekvéssel nyomasztó inség és rendkívüli fényezés, Istentagadó szabadelvűség és vallási vak-buzgalom, alműveltség valóságos szaktudomány nélkül, mindezen ellentétek megannyi kóros jelenségek, melyek a közéletbe átszivárogyva az általános jólétet aláássák olyannyira, hogy káros befolyása a közigazgatás gépezetére is áthat; a munkaerők hiányát, az általános inség elterjedését, a jólét csökkenését és ebből kifolyólag a tömérék adóhátralékot is az általános elégtelenséget mind ezen körülménynek tulajdoníthatni, mert hiába, a mely országban a műhelyek irtések, a kávéházak, vendéglők és egyéb mulatóhelyek ellenben zsufolóság tömve, ipar, kereskedelem és művészet, dacára a kormány erőfeszítéseinek nem virulhat, ezen hatalmas tényezők nélkül pedig jól rendezett állam minden természetes segédeszközei mellett tartósan meg nem állhat.

E válságos percekben tehát, midőn jólétünk, sőt állami önállóság kérdésben forog, első feladatunk a népet hasznos tevékenységre, takarékosra és a fölösleges fényezés mellőzésére szoktatni; az iparost idejének czélzerű felhasználására oktatva, győzzük meg, miként ez által mind magának mind a hazának lényegesen szolgálatot teend, mintha kávéházi meddő politizálással a kormány intézkedéseit ócsárolja; szöval oltunk szorgalmat, munkaszeretetet a nép szívébe, ily módon midőn egyfelől a közjölét emeljük, másfelől adóképes polgárokat teremünk a hazának, mert a munkásokkal az állam életfájának gyökerét képezzi, a fa pedig csak akkor tenyészhetik, csak akkor daczolhat a daló viharral ha egészséges gyökerekkel bír.

„S.”

Kivonat az országos magy. kir. statisztikai hivatal által kiadott konsuli jelentésekből.

(Közli a gazdasági ügyesület.)

Zürich.

(Évi jelentés 1872-ről.)

(Vége.)

Az osztrák és magyar értékpapírok, melyek a svajci tőkebirtokosok kezeiben vannak, többnyire régebb kibocsátványok. Újabb vállalatoknál az itteni közönség épen nem, vagy csak csekély mértékben vett részt és inkább az üzérkedés, mint a tőkebefektetés jellegével bírt.

A magyar keleti, alföldi stb. vasutak papírai kibocsátásuknál kedvező fogadásban részesültek, és miután ezek elsőbbségei, szemben a hasonló belföldi értékpapírokkal sokkal nagyobb kamatot hoznak, vevők jelentkeztek. Mióta azonban a magyar keleti vasút ügye oly kedvezőtlen fordulatot vett, ilyenemű papirokról többé senki hallani sem akar.

Ezüst- és papírradékokat tőkebirtokosaink csekély mennyiségekben bírnak legfőlebb előbbi időkből.

Igen kedveltek ellenben az osztrák földhitelintézet ezüst záloglevelei, valamint az osztr. nemzeti bank és a központi földhitelbank papírai, melyeknek soliditása tőkebirtokosaink által teljesen méltányoltatik.

A régebbi vasúti elsőbbségek közül első helyet az államvasut elsőbbsége foglalják el. Ezen kötvények igen elterjedtek és a gyámhatóságok által még árvavagyon elhelyezésére is alkalmasnak tartatnak.

A társulat pénzügyi helyzetét itt meglehetősen ismerik, miután üzereink egy része szivesen foglalkozik az államvaspálya részvényeivel és a viszonyok ezen pontos ismeretének tulajdonítandó egyszerűen, hogy a 3%-os kötvények oly előszeretben részesülnek.

Ellenkezőleg áll a dolog a déli pálya kötvényeivel, melyekből jelentékeny mennyiség található helybeli magányosok kezeiben, kik csak azért nem válnak el ezen értékpapírtól, miután a vállalat pénzügyi helyzetéről pontos tudomással nem bírnak. Új befektetésekre azonban ezen értékpapír nem használhatók.

Az osztrák és magyar boroknak Svajczba való kivitele céljából történt kísérletek eddig kedvező eredményekhez nem vezettek.

Majdnem minden esztendőben, és főleg itt Zürichben, egy vagy más osztrák-magyar vagy tiroli bor nagy tetszésnek örvend, mindazonáltal egy bornemről sem lehet mondani, hogy fogyasztása idővel növekedett vagy állandóbb lett volna. Jelenleg például sok tiroli bor fogyasztatik, meddig fog ez tartani, bizonytalan.

Ha az osztrák-magyar borbevitel összehasonlítjuk a Svajcz szükségletével, ezen borok fogyasztása igen csekélynek fog látszani.

Itt azt állítják, hogy az osztrák és magyar borok az itteni szükségletre nem alkalmasok, mert nagyon erősek és a belföldi borokkal való keverésre nem használhatók; továbbá, hogy nem tartósak és többnyire hamisítottak.

Mint másutt, a Svajczban is a külföldi iparoknál munkabeszüntetéseknél gyakoriak. Habár nem tagadhatni, hogy sok helyütt nem méltányos okokból keletkeznek.

Az értelmesebb munkások, kik nemcsak a létezőnek felforgatására törekszenek, céljaikat főleg az által keresik elérni, hogy a cantonok tanácsaiban, valamint a szövetséges tanácsban képviselve legyenek, másrészt pedig a társulási rendszert nagyban fejlesztik.

A svajci productiv egyesületek, majdnem egyöntetű alapszabályaikban a tagoknak egyetemleges felelősségén alapszanak, és ez által azon törekvést tűzik ki, hogy a munkabért közös eszközökkel és erővel a munkaeredmény által pótolják.

Van több szabó, cipész, gépező, építő, könyvnyomda és himző szövetkezet. A legvirágzóbb köztük a szabó-szövetkezet Lausannában, mely tagjainak már 8% osztalékot is fizetett.

Legnagyobb elterjedéssel Svajczban a fogyasztási szövetkezetek bírnak és taghatatlan, hogy fenállásuk óta igen sokat tettek a szegényebb sorsu osztályok jólétének emelése tárgyában.

A zürichi cantonban 39 takarékpénztár van; a betétek száma 89,507 és az elhelyezett tőke 22 millió franc.

Valamennyi életszükségletnek jelentékeny emelkedése folytán az állami hivatalnokok, papok, tanárok és egyéb közhivatalnokok fizetése 30—35%-al felemeltetett.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Zsombolya, február 1-én.

A zsombolyai nőegylet f. é. január 31-én tartotta meg a helybeli Fröbel-féle gyermekkert és polgári iskola javára első bálját, mely tekintve az általános anyagilag ronsolt helyzetet, de tekintve különösen Zsombolya részint a jelenleg naponként több áldozatot elragadó himlő uralkodását, nem várt sikerrel történt meg ugy annak jóvedelmére, mint kedélyességére nézve.

TÁRGZA

Farsangi levelek egy falusi hölgyhöz.

II.

Ijabb Plinius paradoxonával kezdem: „Nincs időm rövid levelet írni, tehát írok hosszút.”

A fúrge lábak s repeső szívek évszakának már derekán túl vagyunk, de azért a jó kedv még lassacskán pezseg. Amit a társas élet eddig nyújtott, az még jobbara csak mászás és áhitva nézünk a serleg elé, mely a szektárt tartalmazza. Az idej farsang eddigi multságai a kizárólagosság jellegét hordják magukon és epedve vágyódnak az új után, amikor a sima parketen találkozni fog egymással a becskerekli haute crème és bourgeoisie, a blazirt fiatal ember és a meg nem vénülő aggregegy, az orrfintorgató milady és az ábrándjaiban boldog cipészleány.

A kereskedő ifjak jötekonyezelu bálja volt eddig az egyetlen, ahol a kedv higánya legmagasb fokra szállt. A kereslet hölgyek után nagy volt, a kínálat sem csekély és — amint Merkur kandidatusai a „Wochenblatt”-ban siet-

tek közzé tenni — a mérleg javukra hajlott és a tiszta jóvedelem nem egy betegnek gyógyíthatja meg sebet.

De hol van az ir, amelytől beheged az a sok seb, amelyet a nyalka baka, altisztek ütöttek a fényes gombok után sovárgó lányok és leányasszonyok szívére?! Január 31-én volt a közös ügyes „Chargen-Ball” és — mily különös logikája a tényeknek! — másnap, azaz február 1-én azért panaszkodott néhány házi asszony, hogy leánya elégette a rántást és szobalánya elfeledte becsavarni a loknikat. Mindennek az az oka, hogy egyik is, másik is mélyen talált belenézni a vitez örmester vagy kaplár szemébe.

Mondhatom Mina nagysád, hogy én — aki a tettek rugóinak pontos megfigyelője vagyok — rég nem láttam hevesebb izgatottságot a szakácsnői és szobalányi körökben, mint e bál napjának reggelén. Karjukon a vásárló kosárral csoportokba gyűlnek amazok az utcán és élénken tudakozódnak egymás báli öltözéke felől. Pannin lesz kék selyem ruha, Zsuzsin meg hamuszín.

Ugyanezen a bálon ott volt Panna urnője is leányával együtt; ennek pedig nem volt selyem — hanem fehér battiszt-ruhája. Nincs-e hát igaza a franciaiz közmondásnak; „nos valets nos maitres”? Maholnap megérjük, hogy

eselédeink ülnek a hintóban és mi künn állunk a bakon.

De kicsoda csapásra tévedtem? A eseléd-képzés nem az én feladatomban, hanem a szürkenéneké vagy a nőegyleté.

Szó adván szö: a nőegylet bálja már nyakunkon van. Ez ígérkezik lenni farsangunk fénypontjává. Hölgyeink minden esipkét, minden másit, minden mosolyt és meleg kézzorítást e találkára gyűjtöttek össze, hogy ott szépségük egész varázsával behálózák a megjuhászodni nem akaró férfi-népet. Emiatt össze is beszélünk többen, hogy caro-ing helyett pánczelt öltünk magunkra, melyről a női hölgy vágy golyói visszapatannak. Mina nagysád, ne árulja ám el taktikánkat!

Ha győzendünk, arról prózában fogok önnök hadi bulletint írni; ha ellenben vereséget szenvedünk, elégiában vagy époszban adom tudtára a harc lefolyását. Már erősen abrakolom Pegazusomat....

No, de meggondolom azt, hogy nőnek írok és egy pár farsangi mendemondával fejelem meg és fejezem be a mai mondókámat.

A falaknak füleik vannak. E mondásnak igaza van, habár némethöl van is fordítva. — Tanuság erre ime-e kis történet.

Leontine kisasszony, mielőtt a táncsterembe belépne, a ruhatárban álló tükör előtt igazgatja

szoknyája fodrait; amely — noha egyszer már suhogott a viaszos padolat fölött, nem lett ügyetlen tánczosoktól mégsem annyira letaposva, hogy ugyanoly alakban másodsor ne szerepelhessen. Amde Leontinének nem volt inyére az öltözék és töprenkedett a tükör előtt. A mama vizsgálta kis tubicáját. Végre mégis ellúnt Leontine homlokáról a hiuság redője és megjelent ajkán a büszkeség gúnyja. „Pár hitvány tánczosnak jó lesz ez is”; így szölt ő. Én és egy másik hitvány tánczos, kik a sáros idő miatt bagariacsizmában jöttünk és papirba göngyölt topánunkat épen akkor húztuk föl testünknek farsangban legnemesebb részére, áthallók e szavakat a mellékszóban.

Vannak esetek a történeben, hogy egy helytelenül elejtett szó országot romba döntött s nemzeteknek lön bukása. Leontine szava nem volt oly messze horderejű; csupán csak petterselyemnek lön árulása.

A másik, még nem egészen befejezett eseménynek tárgya nem zöldség, hanem ipar-cikk: Harisnyakötő, másképp jól magyarul: Strumpfpándli.

Ne purljon el nagysád: én is ön is ártatlan a dologban és én nagyon szegénylős vagyok — mint ön jól tudja — az ily fajta eszmelénczölöket tovább fűzni.

Nem így a fiatal emberek, kik ama ha-

A jelenvolt vendégek közül megemlítem Csekonic Leona, Csekonic Constance, Károlyi Margit grófnőket, Liphay Antal bárónt, kik általában tudvaleg nem mulasztják el soha a hasonlótékony célú intézményeket nemcsak anyagi pártfogásaik által előmozdítani, de megjelenésükkel is emelni a különféle jótékony célú előadások és vigalmak fényét; mely sajnálkozásunkat fejezhetjük ki azonban a női teremben egy petróleumlámpának leesése által támadt explosió-okozta általános zavar felett, melynek eredményül csupán Csekonic Constance grófné rögtön roszullétét és lávozását hozhatjuk fel; ez eset figyelmeztetésül szolgálhat a rendezőségnek, hogy ily alkalomkor mellőzze az amugy is disztelen petróleumlámpákat.

Megemlítem továbbá, mint e táncvizsgálatom kiváló vendégét a kedves és társaságunknak bátran nevezhető koronáját, Reinhard Joisa kisasszonyt.

NYILTÉR.*)

Tekintetes szerkesztő úr!

Igen becses lapjának mult számában Eisenstädter J. L. úr ellen egy megtámadás tétetett közzé Kis Lajos aláírással.

Mint hogy ezen megtámadás épen egy oly egyén ellen követtetett el, ki eddig úgy a szociális életben mint polgári állásában, úgy ildomossága által a közbecsülést tudta magának kiérdemelni, azért, az oly módon történt megtámadást mint a mely a multkor szám nyilteirében megjelent, azt hiszük, hogy a közvélemény csakis rosszalhatja, de magáéva nem teheti.

Ezen nyilatkozatunkat igen becses lapjában felvenni annál is inkább kérjük, minthogy annak megtámadása esetében, más lapban volnának kénytelenek azt közreboacsítani.**)

Kiváló tisztelettel maradtunk.

Több városi polgár.

Nyilatkozat.

A „Torontál” 5-ik számában „nyilt levél” czime alatt megjelent, ellenem intézett, goromba és illedelmellen nyelven írt megtámadására Kis Lajos úrnak méltóságom alólítnak tartom a feleletet, és ezzel nem is élek.

Eisenstädter J. L.

HIRHARANG.

* Mult hó 30-án egy értekezlet tartott a megye nagy termében, melynek tárgyat főispánunk ö Méltóságának fogadtatásánál mily sorrend alaptassék meg. Főispánunk többek előtt azon óhaját fejezte ki, „hogy kerülni óhajtana minden költséges fogadtatást.” Ö Méltóságának ebbeli óhaját az értekezlet magáéva tévén, masrészt tekintetbe véve az ország sanyarú állapotát azon megállapodásra jutott, hogy minden költséges kiadást tartózkodni fog ugyan, de azért a megye részéről Dániel János úr elnöke alatt egy fényes küldöttséget nevez, és küld ki a megye részéről, mely ö Méltóságát a határon fogadja és székelyére bekisérje. A küldöttség tagjai a következő bizottsági tag urak: Kovách Agoston, Steingaszner Ernő, Rónay Mór, Balás Frigyes, Bielek Vilmos, Bobor György, Vécsey István, Tanavezits Mihály, Meszterovics Pál, Bozzay János, Eisenstädter J., Weisz H., Kupuszárovs Miklós, Petrovits Emil, Virányi József, Popovits Sándor, Sinkay J., Gesztessy László, Emanuel György, Dr. Demkó Pál, Annau Ádám, Mihalovits Miksa, Mencer Mihály, Kremminger György, Botka Géza, Tallián Béla, Rónay István, Csávósy István, Jovanovits Péter, Szávits Dóme, Szávits István, gróf Csekonic Andre, herceg Turn-Taxis Egon, ifj. Gyertyánffy János, Gyertyánffy László, Gyertyánffy József, Lászlóffy Simon, Kellner Ede, Mike Flórián, Györgyevits István, Stojkovits György, Dr. Szabó Alajos, Dr. Plechl Szilárd, Dr. Linyacsik, Dr. Schwimmer Mór, Iszekutz Antal, báró Liphay Antal, Sváb Károly, Bukovalla Filakt, Rósa Ignác, Heckler

* E rovat alatt közölt cikkekért nem vállal felelősséget a Szerk.

** Mi senki elől sem szoktuk elzárni a nyilvánosság terét. (Szerk.)

Antal, Karácsonyi Ferenc és László, gróf Rogendorf Róbert, Urbán Andor, gróf Bethlen József, Iszekutz Zsigmond, Franz Friedrich, Várady Mihály, Schulte Emil, Simits Sándor, Rohonczy Aladár, Parcsetch Zsigmond, Dániel Pál, Dániel Ernő, Stojits S., Stojanovits Vazul, Halász Frigyes, Molnár János, Mohaupt Mihály, Weitersheim Gyula. A bevonulási napot a küldöttség tagjai magán uton fogják megtudni, s ugyan akkor arról is értesülni fognak, hogy az elnökhöz hol csatlakozhatnak.

+ (Kérelem.) Az ifjusági társas kör „Juventus” czímmel megalakulván, tisztelettel felhívom azokat, akik e kör tagjai lenni szándékoznak, hogy nálam, mit titkárul jelentkezzenek és a földveteli jegyet tölem átvegyék. — Nagy-Becskeken, 1874. február 3-án. — Ifj. Stassik Ferenc, a „Juventus” titkára.

+ Örömmel közöljük, hogy a helybeli ifjuság néhány tagja által megpendített ifjusági társas kör eszméje nemcsak nagy elfogadásra talált, hanem vasárnap „Juventus” czím alatt végleges megalakulást is nyert. Az alakuló közgyűlés tárgyait az alapszabályok megvitatása, és a tisztviselők megválasztása képezték. Volt alkalmunk ezen alapszabályokat átnevezni, s épen azok alapján constatalhatjuk, miszerint az ifjusági kör — melynek létesítése körülbelül egy év előtt hajtóerős szenvedett, s most is csak egyesek erős küzdelme árán volt létrehozható — a nagy közönség pártfogására érdemes. Ha helyünk engedi, szélesebb áttekintés és bővebb tájékoztató végett közölni fogjuk a „Juventus” alapszabályait. Tisztviselőik megválasztottak következők: elnök Bizek Kornél, alelnök Edinburg Armin, titkár Stassik Ferenc, igazgató Pollak Márk, jegyző Mihajlovits Ljubomir, pénztárnok Partilla Géza, könyvtárnok Kohn J. M. Amint biztos forrásból értesültünk a kör tagjai közt tiltva lesz a párbaj, s a tagoknak egymás közti egyenlenségeit egy esküdtsek fogja eldönteni.

+ A dél-torontali 14-ik honvéd zászlóalj altisztjei tegnap tartották legelső táncvizsgájukat a casinó épület termében, oly díszes és szép számú közönség részvétele mellett, milyent az idei bálók közül még egy sem mutatott fel. Mars fia mindazt elköveték, hogy ép oly szeretetreméltó legyenek a salon sima padláján, amely zordanak a harcmezéjén. A nagy terem valóban meglepte a belépőt azon sajátosság díszítés által, melyet ez alkalomra nyert. A terem ajtáin kétfelelő levő oszlopok örökzöld füzérrel egybefont fegyveresportól körülvéve, maga a terem pedig Ö Felsége a király, József főherceg, Andrássy és Deák arczképeivel, trikolorok, apró zászlók, czímerek, jelvények, transparentek s fegyverekkel feldisztve a harcziasszón szép meglepően idealizálva állította elénk. S ha ehhez még hozzávesszük azon nagyszámú díszes közönséget, mely a termeket mindenfelől zsufolással megtölté, Stévo zenejét, s a növekedő jókedvet, mely a közönséget folyton derült hangulatban tartotta, alig maradt hátra egyéb mint a szépeinket elősorolni, kiket a jelenvoltak közt láttunk. Ott láttuk: Pawlowszky Edéné, Stojanovits Vasulné, Botka Gézané, Brandtnerné, Hollendonnerné urnöket, Neugebauer kisasszonyt, Virányi, Wilschgo és Balugovits növéreket sat. A hölgyeken kívül jelen voltak a helyben állomásozó mindkét hadseregbeli tisztiek, az ifjuság nagy része és Mitrus bácsi. Láttunk egy porosz tisztet is, akit alkalmasint Bismarck küldött jelül azon rokonszenvnek, melylyel irántunk viseltetik. Kiváncsok honvédeinknek még sok ily sikerült táncmulatságot.

* A mult hét folytán végez ment altiszt bál, melyet az itt állomásozó Gróf Thun ezred altisztjei rendeztek igen szépen sikerült. — A casinó nagy terme egészen megtelt tánczó párokkal. — Ugyan e napon a helybeli nyomdai személyzet is sikerült és szép táncestélyt rendezett.

+ (Karneval.) A gyermekek bálja, mely e hó 2-án tartott, mind mindig, úgy ez idén is szépen sikerült, s kár, hogy a Stévo által feltöltött egyes nagyok idő előtti beavatkozása, illetőleg tánczraperdülése zavarólag hatott a „kedves kicsinyek” mulatságára, kik nem is késtek e jogsérelem fölötti méltó aprehensiójukat az édes mama előtt kijelenteni. Az egészben az volt a legmulatságosabb, hogy az „urak” részéről Póti bácsi nagyobb ostromnak volt kitéve, mint a szép „hölgy” koszu. Egyébiránt a gyer-

mekek báljára, mely reggeli 5 óráig tartott, nemcsak a kicsinyek, hanem a jelen volt felnöttek is kedvesen emlékezhetnek vissza.

* Elleméren e folyó hó 10-én fog megtartani a második táncvizsgálat. Ha olyan lesz mind az első, úgy ismét jól fog mulatni női közönségünk.

* A n.-becskereki jótékony nőgyűlet pénztári kimutatását olvastuk a „N.-B. Wochenblatt”-ban. — S onnan tudjuk csak, hogy a pénztár jelenlegi állása 124 ft. 07 kr. mutat fel. Azt is halottuk, hogy az egylet e folyó évi január havában rendes tisztújító közgyűlést tartotta; hogy mily eredménnyel arról tudomásunk nincsen, mert sajnalattal említtük fel, hogy az egylet a sajtót nem igen szokta megkeresni közleményeivel.

* E héten meglehetősen havat kaptunk; de felis használja a szánkázást kedvelő közönség, ugyan csak repül a csörgő szán mindentel.

* A katonai-ujnözöcs, mely bizonyos okok miatt néhány héttel elapoltatott e hó végefelé fogja a megyében kezdetét venni.

+ Egy derek honleányul és egy jó anyával ismét kevesebb van. Patrübány Bianca horti, rigycizai Kovách Józsefné, most nevezett férjével s Iván fiukkal; Laura, Quidó, Katalin, Mina, Bertha Wagner Józsefné, emittelt férjével s Hortensia lányokkal; Hermin, ugy szinte özv. bobdaj ifj. Gyertyánffy Dávidné ivandai Karácson Vilma, legmélyebb fájdalom érzetével jelentik felejthetetlen szeretet jó édes anyuk, napajok, nagyanyjuk és sógorinje özv. Patrübány Antalné, bobdai Gyertyánffy Terézia asszonynak folyó 1874. évi január 30-án esti 8 órákor életének 65 évében, a halotti szentségek felvétele után, tüdőlobban történt gyszos elhunytát. A boldogult hült tetemei február 1-én d. u. 3 órákor fogtak a Deák-téri 54. sz. házból, a r. kath. vallás szertartása szerint, a kerepesi-úti sírkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra letétni; az engesztelő szent miseáldozat febr. 3-án d. e. 11 órákor fog a Ferenczrendiek templomában az egek urának bemutatlni. — Pesten, január 31-én 1874. — Áldás és béke hamvaira!

* (Új zeneművek.) Taborszky és Parsch kiadásában megjelent új zeneművek. 1. Beethoven Lajos pathetique sonátája (lágy c). Zongorára két kézre. 13. mű. Ára 50 kr. — Beethoven Lajos lágy g. sonátája. Zongorára két kézre 49 mü első szám. Ára 40 kr. A zeneirodalom remekeinek kedvelői jutányos áron és igen díszes kiadásban nyerik a nagy mester fennnevezett két sonátáját, melyeket itt ajánlani csak felesleges szószátyárokodásnak tartanánk. 3. „Soll und Haben”; polka, ára 50 kr. 4. „Sans-Souci”; polka, ára 50 kr.

* Egy eredeti képviselőválasztási beszédet tartott közelebb egy követjelölt Ohio állam-ban. „Polgártársak!” mondá ő, „én tudom, hogy ellenjelöltem igekezni fog minden hibámat és bűnemet előttek fölfedezni; de mitán ez hihetőleg oly időben fog történni amidőn nem lesz módomban egynemely valótlanosságokat, — melyek a legjobb akarat s a legjobb czél mellett is ellenem felhozhatók megzafolni, annál fogva: mitán már jó tulajdonaimról beszéltem, ezennel nyíltan hibámat is be akarom vallani. Én tehát két embert öltem meg; gyámleányomat minden vagyonában megkárosítottam. A szomszédállamban nem is szabad mutatnom magam, mivel tudtolvajás miatt akasztófára ítéltettem. Most tudok rólam mindent, és ha az én ellenjelöltem bünyővással jönné elő, akkor tudhatjátok velem hanyadán vagytok. Ugy véljük ehhez hasonló eljárás tán más választásoknál is, nem csak Amerikában, igen is helyén lenne; mert amint most mennek dolgaim bizony megérhetjük még; hogy a becsületesség a becsületesség képeben fog szerepelni.

* (Magyar műkedvelői előadás Temesvárott.) Szab. kir. Temesvár város színházában szerdán, február 4-én magyar műkedvelői előadás rendeztetett, melynek tisztá jövedelme a temesvári Fröhl-féle gyermekkert javára fordittatik. Előadásra kerül: „A mama.” Vigjáték 3 felvonásban, írta Szigligeti. — Rendező dr. Kakujay Gyula ur. Személyek: Mogoriné, Keresztesné Bérczy Ilon urhölgy. Czili és Eszti leányai, Bécsiné Fodor Hermin, urhölgy és Babarczy Ilka kisasszony. Berki Akos Tellbisz Imre ur. Ormi Béla, Deschan Achill ur. Szegfű

Tivadar, Toldy Lajos ur. Ugri Miska, Dobó László ur. Egy ur, Budimir János ur. Inas, Weisz Zsigmond ur. Pinczér * * * — A közönség pártfogása, reméljük, az alkalommal sem maradt el, különösen, ha tekintetbe véteik a kitűzött jó czél és a műkedvelőknek önzetlen áldozatkészsége.

* (Magyar jelmezek Brüsszelben. A Belga királyné (Henriette főhercegnő, néh. József nádor leánya) számára a napokban egy teljes magyar parasztleányöltözetet küldtek el Budáról Brüsszelbe. Mint a „L.-C.” írja, ez öltözet csak mintaul fog szolgálni nagyobb mennyiségű hasonló magyar öltözetekre, melyeket a brüsseli magas arisztokratia még a farsang alatt használni szándékozik.

* (Egy magyar huszár párbaja Párisban.) A legközelebbi napokban Párisban Z. magyar huszártiszt és P. francia volt kapitány között párbaj vívatott, mely P. halálával végződött. A párbaj történetéről a következő részleteket írják Párisból: P. ismert párbajvívó volt, ki a francia hadseregben tekintélyre tett szert, s néhány tisztársát már a másvilágra küldvén, igyekezett mindenki kerülni a vele való összekocanást. Körülbelül hat héttel ezelőtt, csekély ok miatt, kihíta a huszár testvérét, egy magyarországi földbirtokost, két gyermek atyját, ki akkor Párisban volt. A párbaj megtörtént, pisztolyból löttek, s ez alkalommal is P. ölte meg ellenfelét. P. azonban ezután sem nyugodott, s nyilvánvalóan monda, hogy nincs meglegedve egy halállal s nem nyugszik addig, míg Z. családjából legalább tizet nem pusztított ki. Z. huszártiszt, a megöltnek testvére, ennek folytán két tisztársával e hónap elején Párisba ment, hol hosszas keresgélés után végre egy fényes vendéglőben megtalálta P.-t. „Ön P.?” kérdé Z. s miután a felelet igenlő volt, Z. megmondta nevé s arcul csapá P.-t. Másnap a párbaj megtörtént. Karddal vívtak, s az első összecsapásnál ismét a francziának látszott megszolgolni a szerencse, de a második összecsapásnál Z. oly vágást mért P. nyakára, hogy feje majdnem leszakadt, s P. azonnal összerogyott. E párbaj nagy föltűnést okozott az illető körökben, de sem Z., sem segédei nem üldöztek, mert a hulla megvizsgálásánál kitudt, hogy P. résztvett a kommun lázadásában, s azóta elég ügyes volt mindig kikerülni a rendőrség éberségét.

* (Komáromi galambposta intézet.) A hadügyministerium engedélyével az ottani várban, a katonai kincstár költségén, galambposta fog berendeztetni és e czélra, mint galambok vásárlására, azok eltartására, galambduczok készítésére és egyéb szükséges eszközökre egyelőre több száz forint utalványoztatott. A galambok begyakorlása egy e részben jártas komáromi városi tisztre bízott. Az első próbák a galambpostával Komárom és Budapest között a tavasz folyamán fognak megtétni.

* Az adóhátralékok a kormányának a 21-es bizottsághoz benyújtott kimutatásai szerint 1872. végén következőleg álltak: a direkt adóknál 23.811.935 ft., a fogyasztási adóknál 802.702 ft., a helyegnél 459.518 ft., a jogilletékekénél 16.027.688 ft., a bérleti hátralék 8.230.959 ft., a közös aktívknál 16.595.000 ft., az inszpekciósónál 7.861.353 ft., a szállóidézmavaltság alap előlegzéséből 962.379 ft., a magyar és erdélyi földterhermentesítési alap előlegzéséből 13.312.352 forint, a horvát hasonló alapnál 3.203.271 ft., egyes ministeriumok előlegzéséből 247.000 ft., kamatgaranciák előlegzéséből 13.636.588 ft., az ingó államvagyonból 12.310.940 ft., összesen 117.461.676 ft. — Így aztán nem csoda, ha megáll az állam kocsijának kereke; de mi azt hiszszük, a kormány elnézése is sokat segített e roppant hátralék keletkezésére; szigorubbant kellett volna fogni az adóbehajtást akkor, midőn volt miből fizetni; mert úgy tudjuk, hogy e hátralék legnagyobb része a boldog 1867-68-iki évekből való.

* A Windischgrätz-írodából most jönnek napfényre a nyomozó-levelek, melyek az 1848-ki szökevényekre vonatkoznak. Ezekben Kossuth neje így jellemzett: Tekintete büszke, megvető, gyermekeivel utazik. Ruháját nem lehet részletesen leírni, azonban minden esetben vaslaktos. — Mészáros hadügyminister: Alakja méltósággteli, különben nyugodtnak látszik. — Madarász: Olyan mint egy közönséges cigány,

zisznyakötőt február 1-én a kaszinó bejárata előtt megtalálták.

Ök most azon a világra szóló problémán török fejüket: ugyan kié lehet a 65 centimeter hosszúságú, gummi harisnyakötő?

Egyikük pláne azt javasolta, hogy alapsunk becskereki térdszalag-rendet.

Tisztelet-becsület, de e rendnek nem lesznek lovagja. Abelárd.

A szombati bál előtt.

— No már hiába beszélz édes leányom, akár mit, de én ennél különben disztive ruhát nem adhatok számodra. Ha ezzel nem vagy megelégedve, nem bánom ha itthon maradunk.

— Neked könnyű így beszélni édes jó mamám, de nekem aki minden gyönyörűségemet e mulatságban lelem. Ami a ruhát illeti, nem is volna kifogásom ellene, ha mások ily egyszerűen öltözve jelenének meg, de mikor bizonyosan tudom, hogy a selyemruha lesz az irányadó csupán.

— Csak az a bajod édes gyermekem, ezen bizony soha sem busuly, hisz te egyszerűségben is nagy elnyben vagy ezek felett a selyem dáma felett. Igen igen, te leszorítod őket mind, viruló arcz-rózsáiddal, kellemes

beszéd-modoroddal, aztán egyszerű öltözet miatt kell, hogy te légy a bál királynéja, legalább a „Torontál” annak szánta ezt az állást, aki legegyszerűbb ruhában fog megjelenni a vigalomban.

Igen mama, de Vilmának és Idának Pesten vártak a ruháját és pedig Alter és Kis udvari szállítóknál, s mi több darabja 300 ft. volt, s az én ruhám pedig te csináltad édes jó mamám. Legalább hát a tunikja volna selyemből.

— Irma, ugy látszik hogy otthon maradtunk, még egy ellenvetés részdéről, szavam adom, hogy kész lesz a feder-bál szomodra.

A kis leány, mit volt mit tenni, sirni kezdett, s még talán most is sirna, ha Pletykainé asszonyság minden kopogás nélkül, be nem lépett volna a szobába.

— Ah jó napot edeseim, hogy vagytok, mint szolgál egészségétek, itthon van férjed edesem! Igaz, nem volt itt Szinyei, azám most jut eszembe, hogy elutazott, de a balra csak vissza jön talán. Igaz, hogy leszel felöltözve Irma reményem csak úgy fogsz süsögni a selyemtől. Láttad a Vilma ruháját? Igazán nagyon szép! ez lesz a legszebb ruha a nőgyeleti bálon. Képzeld Beleiné is Pestről hozatott magának egy selyem ruhát, tudod nem fizette ki, de ugyan honnan is leltem, hisz férjének nincs keresete, alig van mit enniük, és ő még is

selyembe öltözik! A nyaklánczat a mult héten tette zálogba, nálam is hozta Galizianer, de tudod leltem én soha sem voltam aranyműves neje, nem vettem meg, mert attól féltem, hát ha csak tálmí-arány! Selyem ruha és tálmí-ékszer, ah inkább a balba sem mennék.

— Ej ej edesem, hát még most sem engedél rosz szokásaidból, hogy mindenkit kisebbitesz; jegyzé meg a házi asszony keserűen.

— Lacherlich! Ha az ember az igazat kimondja, tehát mindjárt kisebbít. Azt hiszed edesem! hogy ezt csak én tudom, hisz ezt az egész város beszél.

— Meglehet, elég rosszul tesszi, aki tesszi, lehetnek gyengéink takarjuk azokat a mennyire lehet.

— Jaj lellem, majd el is felejtetem, tudod, hogy Laposi nem viszi nejét a nőgyeleti bálba? És tudod miért? Féltékeny a lellem, és ha tudnád kire? Szinyeire, ugyan képzeld Szinyeire.

— Csodálom, hogy Laposi féltékeny, hisz neje a megtestesült hűség és szelidség.

— Nem ismered lellem az embereket. Laposiné okos asszony, ő szelid, az igaz, de csak azért, hogy annál könnyebben haraphasson. Ő is csak olyan ragadozó madár mint közölünk akár melyik. Nézd meg csak azt a sovány hadnagyot, ez két évig volt házi barátja, de meg is látszik rajta. Igaz, halottad, hogy Szivesi el-

verte feleségét, — nem magától — pardon — azt akartam mondani, hogy megverte. És ha tudnád kiért — Barnaira gyanakszik — nem is ok nélkül. Hja, ő is sokat haladt, de férjétől még is gorombaság. Pszt, pszt, ezt már csak lassan mondhatom, hogy leányod meg ne halja. Kondornét megkérte Rejteit, de képzeld csak oly feltétel alatt, ha érte 15.000 ft. adosságot kifizett. Ha, ha, ha, nevétséges szerződés, hisz ez asszonynak semmije sincs, Weisznál a mult héten hitelbe akart cselédjé vásárolni, de nem adtak neki. — Nincs kredit, úgy kell e döfös kreaturának, most emiatti bánatában nem fog megjelenni a „nőgyeleti” bálon. Bankáké veresbe lesznek. Korteliéké kébbe. — Szunyoginétől nem tudtam a ruha színetét kitudni, pedig hiába tagadta, mert szabójától úgy is megtudom. De majd el is felejtetem, hogy még egy látogatást kell tennem, tudod lellem égek a hírekért, hidd el, ha nem hallanék minden nap újat, meg kellene bolondulnom. Adió — Irma vigyaz, aztán ne kacsingas sokat a bálban Belára. Pá, puszi, grüss” dich Gott! — Ezzel eltávozott.

— Lásd édes leányom, az ily nők a társadalom fekélyei, kik előtt semmi szent nincs a világon. Most ennyit beszél, — uram Isten mennyit fog tudni beszélni a bál után.

Majd meghalljuk.

gyorsan beszél, dühöngő természetű, de dühét le tudja küzdeni. — Nyári Pál: Ruhája különfele, de leginkább a frackot szereti. — Nagy: Hosszu lépéseket tesz és tört hord kabátja alatt.

* Nápoly közelében, Pozzuoli mellett létezik a Solfatara, félig kialudt tűzhányó hegy, mely most már csak füstöt s gőzöket lövel. E hegyen pár évvel ezelőtt De Luca nápolyi egyetemi vegytanár s europahírű vegyész egy asványforrást fedezett föl, melynek vize határozottan gyógyosnak bizonyult be a mérges fekélyek gyógyítására s számos belbetegségek ellen is. Úgyancsak De Luca kísérleteket tett a Solfatarának méreny-timsó-kén s egyéb ásvány-tartalmu földjével a növény, különösen a szőlő s gyümölcsfabetegségek gyógyítására, mi különösen a cryptogam s phylloxera ellen fenyvesen sikerült, s Délolaszthonban, sőt Franciaországban, is már a szokásos kénpor helyett használják. Öváry Lipót ur, a m. tud. akadémiának történelmi kutatások végett kiküldve volt megbízottja, küldetéséből hazatérvén, hozott magával egy bizonyos mennyiségű vizet s néhány mázsa vulcanicus földet, ezeket egy emlékirat s a nápolyi tud. akadémia erre vonatkozó jelentéseinek kíséretében a kereskedelmi s földmívelési miniszter ur rendelkezésére bocsátván. Ohajjuk, hogy a teendő kísérleteket kívánt siker koronázza, mely esetben kétszeresen fogunk örövendeni Öváry ur olaszihoni küldetésének, annyival inkább, mert a phylloxera szőlőbetegség már hazánkban is több helyütt kezdett mutatkozni; és jó volna, ha idejében csirájában kiirtatnék e pusztító ellenség.

* Placht bécsi börtönadatlajdonos pöréből a következő érdekes adatokat közlik. A károsodottak közt van: 35 tényleges államhivatalnok, 16 nyugalmazott államhivatalnok, 61 magánhivatalnok, 7 hivatalnok özvegye, 6 katonai hivatalnok, 35 csász. királyi főtiszt, 2 tiszt özvegye, 6 altiszt, 13 polgári orvos, 2 polgári orvos özvegye, 5 katonai orvos, 9 pap, 8 tanár, 1 tanár özvegye, 14 tanító, 1 operacénes, 2 zenész, 1 festész, 1 szobrász, 72 magánzó, 45 magánzónő, 1 jegyző, 1 ügyvéd-jelölt, 69 kisebb kereskedő, 28 nagyobb kereskedő, 10 kereskedő nő, 31 házbirtokos, 2 földbirtokos, 18 vendéglős, 64 munkás, 10 munkásnő, 16. csász. királyi hivataloszolga, 19 magánoszolga, 12 szolgáló, 5 gyámság alatt álló egyén, és egy zsidó sem, ami bizonyítja e faj élelműségét.

* Egy kis elintézni valója van a román egyháznak a Mocsonyi-családdal. Az „Osten“ című lap említette fel ezt először s aztán a román lapok siettek átvenni s pedig oly módon, melyből az látszik, mintha a Mocsonyiak nimbusa már oszlandóban volna. E közlemények szerint, a Mocsonyi-család az aradi és karánsebesi alapokból kétszáz ezer forintot vettek fel, de arról mai napig sem számoltak. Az „Osten“ sürgeli a számadást s az összegből a nép felszélyezésére szolgáló intézmények létesítését indítványozza. Mindezekre Román Sándor a „Federatione“ szerkesztője megjegyzi, hogy a kérdéses összeg azon idő óta van a Mocsonyi-családnál, mikor a szerb és román egyházakat együtt kezelték. Egy ideig rendszeresen fizették az 5-perzentos kamatot, de a későbbi időkben nem. Az elváláskor a szerbek készpénz helyett kötvényekkel fizették ki

a románokat, sőt maguk a Mocsonyiak, tagjai lévén a bizottságnak, kérték az átadást. Azóta az aradi alapigazgatóság értesítette a Mocsonyiakat, hogy a mai krachos időben csakis 8 perzent mellett hagyhatják a pénzt. — Kérdi egyszersmind, hogy ily feltétel alatt meg akarják-e tartani a kölcsönt s emlékeztetbe hozza a harmincezer forintra emelkedett kamathátralékot. Mocsonyiék azonban még nem válaszoltak.

* (A Diphteritis elleni gyógy-mód.) Egy egyszerű munkás Adelaidban Délamerikában, névszerint: Greadhead igen sikeres szert talált fel a Diphteritis ellen. A felnőttek számára a „Hamilton Spectator“ szerint 4 csepp kén-savanyú kell csak, mely egy 3/4 részben megtelt pohárvízben feloldatik. A gyermekeknek kisebb adag is elég. Sikere ezen gyógymódnak rögtön, mivel a savanyú a parasiotokat azonnal megsemmisíti, és a beteg a bedugulást kikövhögi. Gyermekek, kik azelőtt majd nem a halállal küzdöttek, 10 perc múlva az étvágyat és a játékhoz a kedvet visszakapják.

TÖRVÉNYTEREM.

1874-ik évi február 7-én a nagy-becskeréki e. f. kir. törvényszéknek nyilvános ülésében következő perek fogtak előadni:

Előadó: Dr. DUKA LÁSZLÓ kir. törvényszéki bíró.
3564. sz. 1873. — Anujka férj. Lapadat Ivanka és élettársainak, Anujka Vaszil és társa elleni örökösödési pere.
3965. sz. 1873. — Kis Lajosnak, Hadfy Dóme ellen 350 ft. és jár. iránti pere.
4189. sz. 1873. — Szekulovics és Heim kereskedői özvegy Theodorovits Helen elleni pere 368 ft. 74 kr. és jár. iránt.

Közgazdaság.

A mezőgazdaság akadályai.

Rég elismert dolog az, hogy honunk kiválólag földmívelő ország, melyhez én azon általam több ízben elmondott állítást adom, miszerint a mezei gazdaság nem csak az ország existenciájának, hanem a magyar nemzet fennmaradásának és jövőjének is egyedüli alapja.

Mert akié a föld, azé az ország.
Ha tehát a magyar földbirtokosság elpusztul, s Magyarország talaját idegen nemzet fogja birtani, — megszünt ez ország magyar lenni, örökre vége a magyar nemzetiségnek, s lehet azután gazdag az ország, lehet hatalmas, bírhat bármily alkotmányt, de a magyar — lehet republika, lehet minden — nem lesz soha!

Magyarország létele, fennmaradása tehát a földhöz van tapadva és valamint csak egy politikája lehet helyes, a magyar nemzetiség fenntartása, úgy a politikának egyedüli bázisa a földmívelés előmozdítása és annak akadályai elhárítása.

Szomorú statisztikai adataink azt mutatják, hogy hazánk területének három tizedrésze máris idegen és nem magyar kezében van, a hét tizedrészt összes értékének egy harmada legalább is adósság, s ily gyászos haladás mellett könnyű eltalálni, meddig lehet még ez ország magyar, midőn látjuk, hogy a jövő év is csak az Isten kegyelméből lehet már nem jó, de csak közepeszerű is.

Hazánk sorsa a majdan leendő földmívelési miniszterium és a törvényhozás kezébe van bízva.

Első akadály azonban az, hogy a nagyhatalmi állás játszásának politikája, politikai pártok meddő tusakodása, a folytonos díkezőzés, a szerencsétlen házzszabályok és a törvény előkészítő tulságos formalitások és retorták miatt nem ért rá országgyűlésünk évek óta és nem fog ráérni évtizedekig az ország anyagi állapota előmozdítását célzó törvények hozására. E miatt mai napig sincs erőtörvényünk.

Elismert tény, hogy hazánk éghajlata megváltozott és a climaticus viszonyok okozzák rosz terméseinket. Sokat írtak e tárgyról, mit reproducálni felesleges lévén, meggyőződésemet egyszerűen én bátran kimondom: miszerint a klima-változásnak oka az erdők elpusztítása és a szerencsétlenül eszközölt vízzsábolozások.

A vizek szabályozását azért mondok helytelenül eszközöltnek, mert ahelyett, hogy a Tiszát csatornázták volna az alföldi síkságon és így a vizet mentől nagyobb területen utilizálták volna, — sáncokkal szorították össze, hogy az országból annál hamarabb kiszaladjon, s ahelyett, hogy a Dunával csatorna által összekötötték volna, szárazreklere került védgátakkal korlátozták, melyeket rosz építésk miatt midőn megszaktak, oly vidékeket is tönkre tesz, hol szabályozás előtt soha árvíz nem volt.

Egy második akadály az, hogy nincs föld-vegyintézetünk. Hazánk nagy részében, főleg a felvidéken, alig van lusz hold egyforma vegyülékű föld.

Miután nem minden talaj kedvező minden növénynek, hanem mind a növények specifikus talajt igényelnek, mind pedig a talaj bizonyos növényfajoknak kiválólag kedvező, mások irányában pedig a növény-physiologia szerint épen mostoha; életkérdés a gazdára nézve talaja alkalmatlanságát pontosan ismerni.

A gazda ezt szakismeret és ahhoz kellő készülékek nélkül nem teheti.

Hivatkozunk lépten nyomon a külföld előhaladt és szeszeri gazdaságára, de tudnunk kell, hogy ott évtizedek óta van föld-chemiai állami intézet, hová elég a gazdának kétegy esetében egy font földet beküldeni, hogy annak vegy-elemét megtudhassa.

Igaz, hogy egy e részben nálunk is történt már valami mozzanat, de hogy mikor lesz az közvetlen közhasznúvá, azt csak a jó Isten tudja.*

Akadály továbbá az, hogy nincs az egész országban egyetlen pénzügyi intézet, hol a gazda rövid időre legyőzhetlen herce-hurca nélkül olcsó vagy drága pénzt is kaphatna.

Ez országban annyi a takarékpénztár, ipar- és minden néven nevezendő bank, hogy minden falura jutna belőlük egy kettő, de azért próbáljon a gazda egy pár száz forintot tíz óra keresni, kap-e? ha kap, egy pár kezre van előbb szüksége, azután fizeti a 10—12 száztólit.

Ennek oka az, mert minden pénzügyi intézet nagy nyereségre vagy szédélésre alapított újabb időben, a régiek melyek már meglespedtek, azt követelik, hogy néhány forint kölcsönt a gazda nemcsak egész birtokát, hanem jövőjét, lelkét, testét lekösse.

Előtröltük az uszatorvényt, mint Anglia, hol 2—3 százalékra van elég pénz, — most fizethetjük e liberalismus negyven perzentjét.

Nem esékely hátránya gazdaságunknak, hogy nincs a tudomány színvonalán álló állat-gyógyintézetünk s nincsenek képzett állatorvosaink.

* Magyar-Övartott az ottani gazdasági felsőbb tanintézettel kapcsolatban megnyitni már egy ily vegy-kísérleti állomás, mely a külföldön is szokásos díjért bárki által beküldött talajmunkatványt elemzésre elfogad. Ha a közönség ezt igénybe fogja venni, valószínű, hogy több állomás is fog berendeztetni, s így ezen akadályon nem lesz nehézség segíteni. (Szerk.)

Van ugyan egy állami állat-gyógyintézetünk, de ennek eddig eredménye nincs, de nem is lehet, miután sem tanárokkal sem taneszközökkel kellőleg felszerelve nincs és az onnan kiküldött állatorvos nálunk nem igen talál alkalmazást, kenyeret.

Nézünk meg az osztrák örökös tartományokat! egy falu alig áll néhány házban, és mégis minden ily két három falunak van egy képzett orvos-állatorvos, míg nálunk egész megyékben sincs egy, s boldog azon vidék, hol rendes hadseregbeli lovasság fekszik, mert annak van képzett baromrosva.

E becses lap programja az: szorítsuk meg a gabnatermelést és karoljuk fel a marhatenyésztést.

De az állattenyésztő feje felett ez idő szerint a Damokles kardja függ, mert a marhavész permanenssé kezd lenni, s a gazda nem csak az elhullott marhában szenved veszteséget, hanem a hivatalból lebukózott marhákért is csak veszett fejse nyél forma kárpótlást kap.

Nagy akadály továbbá az: hogy adórendszerünk tökéletlen, hibás, a földadó tulságos és nem egyöntetű, a tőke adója alig valami.

Ott van készen a törvényjavaslat, de mikor fog az életbe lépni? az országgyűlésnek előreláthatólag át kell előbb esni a pénzügyi calamitások fölötti hosszsz recriminációkon, holott valamennyi képviselő részes e baj előidézésében és fontosabb teendője lesz az, fusiónáljon-e a két párt vagy folytassa egyelőre a régi vitát? Ugyanily akadály az is, hogy nincs a cseléd- és munkás-rendszerre nézve országos törvényünk.

Megadott erre nézve a megyék staturus joga; de ugyan Mindenváro Ádámság szükséges ahhoz, a megyéktől valami üdvösöt várni. Melyik megyének van correct cseléd-törvénye? vagy a milyen van, melyik megyében van az végrelajtvá? Egyben sem. — Ennek követezése az, hogy a cseléd és munkás akkor hagyja ott a gazdát, mikor neki tetszik, még legnagyobb baj pedig az, hogy nincs törvény, sem közeg, mely ezt orvosolná.

Akadály az is, hogy magkereskedőink szükségleteiket külföldről látják el, és — mint azt saját tapasztalásból mondhatom, — az idebenn termelt legjobb mag-nak sem akad vevője.

Ennek oka az, hogy a mi magkereskedőink a külföldi nagy magkereskedőktől az eladási áronból kimaradt régi csiraképtelen magvakat potom árny s zokták megvenni, hogy itt tulságos áron eladhassák.

Lehet kivétel, de edes-kevés. Továbbá nincs oly iparunk, mely a gazdát felszolgálja, elvonná a szemter-meléstől.

Ha én természetek takács mácsányát, festő csikszárt, pirosító buzét vagy illatszernek, mint Franciaországban hold számra rózsát, ibolyát, rezedát sat. ugyan ki veszi meg?

El lehet fogadni azon állítást, hogy hazánkban a gazdák évek óta tőkékjéből élnek, — melynek egyik oka a folytonos rosz termés, — másik pedig a tulságos teher, mit a gazdának okvetlen fedezni kell, ilyek: az állam- és községi adó, közmunkaváltás, szőlődezsma, maradvány és irtvány, földváltás, sok helyen vízszabályozási, másutt község által bérelt földek bérelti tartozásai, cseléd-, munkás- és napszám-fizetés, tűz és jég elleni biztosítás, pap-, mester-, jegyző-fizetés, csász. és pástörtartás sat.

Ha e rengeteg terhekkel szemben a rállo gazdaság némileg menthetőnek tünik ugyan fel, de ha ezt nem akarjuk, hogy hazánk talaja végkép kimerüljön, a gazdaságközönséggel a nemzet és ország is elpusztuljon, arra kell törekednünk minden áldozattal és lehető móddal, hogy a kártékony és veszélyes irányt gát vetessék, mivel odajutottunk, hogy ez idő szerint minden magyar gazda hazaszereteté, földje javítása és birtoka megtartása által bizonyíthatja be! Várady Antal.

H I R D E T É S E K.

149. sz. v. k. **Hirdetmény.** (2°)

Alóírt városi kapitányság által közhírré tételik, miszerint a szokásos heti marhavásárok f. é. január 27-ik napján veszik kezdetüket, és ezen naptól kezdve ugyan az évi május 12-ig minden héten keddi napon rendes vám fizetés mellett meg fognak tartatni.

Egy úttal figyelmeztetnek az eladók, hogy a fentebb hirdetett heti vásárokról kihajtható marháikról a szabályszerűen kiállított járlatokat magukkal hozni el ne mulasszák, mert annak elő nem mutatása esetén marháik bitangáságra vétetnek.

Nagy-Becskereken, 1874. évi január 22-én.

Nédits János, városi kapitány.

Arverési hirdetmény. (1°)

A nagy-becskeréki katincez földek 263⁷⁶/₁₀₀ holdas I. dulójének f. 1874. évre kapás növények alá leendő bérbeadása végett f. é. február 9-én reggeli 9 órakor Nagy-Becskereken a számtartósági irodában 10 ft. kiküldési ár mellett nyilvános arverés fog tartatni, melyre a 10% bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghívattak; megjegyztetvén, hogy a leteendő bánatpénz f. é. ápril 1-éig a hasznából feléig kiegészítendő, a másik fele pedig f. é. július 1-én lefizetendő.

Kula, 1874. január 30-án.

A m. kir. jószágigazgatóság.

3388—VIII. sz. (2°)

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy a nagy-becskeréki m. kir. uradalomhoz tartozó következő bérföldek u. m.: 3432⁴⁹⁸/₁₀₀ hold ugynevezett nagy Szlatina és holdankénti 3 ft. 56 kr. kiküldéssel, 201⁴⁰⁰/₁₀₀ hold 82., 83., 84. és 96. részletszám. rőtöld, egy vagy esetleg három évi termés alá, és holdankénti 11 ft. 50 kr. kiküldési árral, és 88¹⁰⁸/₁₀₀ hold felső muzslya föld legeltésre holdankénti 1 ft. 20 kr. kiküldéssel a n.-becs-

keréki számtartósági irodában 1874. évi február 9-én délelőtti 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kibéreltetni fognak, azon kikötéssel, hogy bérbevevő habár ezen földeket az első évben csak tavaszi alá használandja az évi hasznóbért az 1873. évi november 1-től számítva, egészen megfizetni tartozik, 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt-ajánlatok az árverés megkezdése előtt Kulán, a m. kir. jószágigazgatóságnál beadhatók.

Kulán, 1874. január 14-én.

A m. kir. jószágigazgatóság.

Pályázat. (2°)

Méltóságos gróf Csekonics János úr torontálmegyei zombolyai uradalmában a pusztá-bozítói majorban levő elemi népsíola tanítói állomása üresedésbe jövén, pályázat útján betöltetik. Ezen állomás 150 ft. készpénz, 8 mérő tiszta búza, 22 mérő kétszeres, 6 mérő árpa, 50 font szalona, 50 font só, 1 tehéntartás, 2 hold tavaszi föld, 4 akó uj bor, szabad lakás és szabad fűtéssel van összekötve.

A pályázatok a magyar és német nyelv bírását s a tanítási képességet igazoló okmányokkal felszerelten f. é. február 15-ig alóírtnál postai úton nyújtandók be.

Zsombolyán, 1874. évi január 24-én.

Babies József, titkár.

3259. szám k. i. ex 1873. (3°)

Pályázat.

Torontálmegye ó-bessenyői kerület alóírt szolgabírája által közhírré tételik, miszerint az a kerülethez tartozó Oroszlámos községében üresedésbe jött kőrgyűzői állomás melylyel 416 ft. évi fizetés s 108 ft. évi uti általában, összesen 524 ft. o. e. készpénz, szabad lakás, kertei van összekötve, pályázat útján töltendő be.

A választás f. évi február 14-ik napjának délelőtti 10 órakor fog az oroszlámosi községéknél megtartatni. Mineléggya a pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. és 83. szám értelmében kel-

lőleg felszerelt folyamodványokat, a választás napot megelőzőleg, hozzám nyujtsák be; végre megjegyztetik, hogy a hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelvbeni jártasság is megkívántatik.

Kelt Uj-Szegeden, 1874. évi január 13-án.

Keresztes Ignác, szolgabíró.

Das
Commissions-Bureau
des
Coloman Grob
in WIEN,

Fünfhäus, Fildergasse No 40,
empfeht sich zur Versorgung von Commissionen jeder Art. —
Aufträge für Carnevalszwede
sowohl für Damen als auch für Herren, werden prompt und
pünktlich ausgeführt. (3°)

Avis.

Im Hause No 514, innere Stadt, Hauptgasse, ist eine aus zwei Zimmern und Küche bestehende ebenerdige Wohnung gleich zu vermieten und zu beziehen.
Auch sind bei 20 Wagen beste Futterrüben, sehr geeignet für Hornvieh und Schweine, sowie mehrere Schöber Heu und Rohr zu verkaufen.
Man beliebe sich anzufordern bei Michael Menezzer, bezüglich der Wohnung eventuell auch beim Hausmeister. (3°)